

Koksnes tirgi pasaulē - pieaugošas izmaksas un problēmas tirdzniecībā.

Avots: LMIAK

Vasaras noslēgumā, pasaules koksnes izstrādājumu ražošanas sektorā joprojām bija vērojama spriedze. Eiropā daudzas valstis joprojām saskaras ar dubultu problēmu - apaļkoku izmaksu pieaugumu un stagnējošām vai krītošām zāgmateriālu cenām. Tajā pašā laikā Ķīnas tirgū ir pārmērīgs piedāvājums un gan importētās apaļkoksnes, gan zāģbaļķu cenas kopumā saglabājas zemas. Arī Japānas tirgus ir vājš. Eiropas eksportētājiem pašlaik ir paaugstinātas izmaksas, jo ir nepieciešams kuģot apkārt Āfrikai, izvairoties no Sarkanās jūras. Tur kuģošanas apstākļi nav uzlabojušies ģeopolitiskās situācijas dēļ. Pagaidām Ziemeļamerikai šajā ziņā ir priekšrocības, jo kokmateriālu transportēšana nav apdraudēta – daudzi eksportētāji šī iemesla dēļ dod priekšroku realizācijas iespēju paplašināšanai uz šo reģionu.

ASV tirgus perspektīvas uzlabojas

ASV Federālo rezervju sistēma šogad vēl nav īstenojusi paredzētos galvenās procentu likmes samazinājumus, lai gan iepriekš tika prognozēti trīs vai pat četri likmju pazeminājumi. Pirmais bāzes procentlikmes samazinājums notika 18.septembrī vidū. Pēc komitejas kartējās divu dienu sēdes tika paziņots, ka bāzes procentlikmes mērķrādītājs tiek pazemināts par 0,5 procentpunktiem līdz 4,75 - 5% līmenim. Gada inflācija ASV augustā samazinājās līdz 2,5%, līdz ar to tika reģistrēts zemākais līmenis kopš 2021.gada februāra. Līdz gada beigām varētu būt vēl divi samazinājumi. Tas, visticamāk, samazinās procentu likmes mājokļu pircējiem un renovētājiem un turpmāki atvieglojumi šajā jomā gaidāmi 2025. gadā. Savukārt Kanādas Banka kopš jūnija jau trīs reizes samazinājusi procentu likmes par 25 bāzes punktiem, un 2024. gada nogalē gaidāms turpmākais to samazinājums. Šīs pārmaiņas varētu veicināt kokmateriālu un paneļu ražošanas attīstību, jo Ziemeļamerikā lielāko daļu

kokmateriālu patēriņa veido dzīvojamo ēku būvniecība un mājojļu renovācija.

Vasarā zāģmateriālu cenas ASV sasniedza zemāko punktu pieprasījuma samazināšanās un pārprodukcijas faktoru kombinācijas dēļ, cenām noslīdot pat zem zāģētavu izmaksām.

Kokzāģētavu rentabilitātes problēmas

Analizējot zāģmateriālu ražošanas izmaksu attiecību pret ieņēmumiem galvenajos Ziemeļamerikas un Centrāleiropas reģionos, atklājas būtiskas problēmas. Kokmateriālu cenas 2024. gada vasaras beigās tika salīdzinātas ar ražošanas izmaksām vadošajās kokzāģētavās Britu Kolumbijā, ASV Klusā okeāna ziemeļrietumos, ASV iekšzemē, ASV dienvidos un Centrāleiropā. Rezultāti uzrādīja negatīvu peļņu visos reģionos, izņemot ASV iekšzemi, kur bija augstākas vidējās kokmateriālu cenas.

Vissliktāk klājās Vācijas eksportētājiem uz ASV, kur aprēķinātie zaudējumi svārstījās no -20 % līdz pat -30 %. Šī finansiālā spriedze ir veicinājusi kokzāģētavu skaita samazināšanos un pastāvīgu to maksātspēju arī ASV, jo īpaši Britu Kolumbijā, Klusā okeāna ziemeļrietumos un dienvidos. Lai atbalstītu cenu pieaugumu, visticamāk, būs vajadzīgi vēl lielāki ierobežojumi un samazināts Eiropas eksports uz ASV, taču šīs pielāgošanās temps jaunajiem apstākļiem joprojām ir neliels.